

Kadernota 2024

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING: WerkSaam Westfriesland

Hoofddoelstelling

De kerntaak van WerkSaam is het ontwikkelen en aan het werk helpen van werkzoekenden en het goed bedienen van werkgevers die op zoek zijn naar (tijdelijke) arbeidskrachten. Als werk (nog) niet mogelijk is verstrekt WerkSaam een uitkering. WerkSaam voert de beleidsontwikkeling, -vaststelling en -uitvoering van de volgende wettelijke en daarvan afgeleide regelingen uit:

a. Participatiewet
b. Wet sociale werkvoorziening (WSW);
c. Wet inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers (IOAW);
d. Wet inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ);
e. Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz);
f. Aanpak laaggeletterdheid: Wet educatie en beroepsonderwijs (alleen volwasseneneducatie).

Daarnaast voeren wij in opdracht van de 7 Westfriese gemeenten de Wet Inburgering 2021 uit.

Algemeen

De missie en visie van WerkSaam is gericht op het bemiddelen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Wij staan voor werk, ontwikkeling en inkomen. Dit doen we door maatwerk te leveren, per persoon te kijken wat nodig is om iedereen te laten participeren in de samenleving. Daarbij laten we iedereen naar vermogen werken. Dit sluit perfect aan bij de ambities vanuit het Pact van Westfriesland: "het arbeidspotentieel in de regio WF optimaal benutten". Het is belangrijk dat werkgevers betrokken zijn. Zonder werkgevers kunnen wij de doelstellingen niet halen. Naast werkgevers werkt WerkSaam veel samen met andere ketenpartners als: UWV, WerkgeversServicepunt, gemeenten, hulpverleners en onderwijsinstellingen.

WerkSaam staat voor een duurzame, inclusieve samenleving. Wij dragen dit actief uit en zoeken met werkgevers partnerschappen die hieraan bijdragen. Wij stimuleren onze klanten, partners en opdrachtgevers dat zij zich inzetten voor een inclusieve maatschappij. WerkSaam sluit namens de 7 Westfriese gemeenten als Global Goals regio aan bij de Gemeenten4GlobalGoals. De Verenigde Naties wil met de Global Goals (duurzame ontwikkeldoelen) van de wereld een betere plek maken in 2030. WerkSaam draagt als uitvoerder van de Participatiewet, namens de 7 Westfriese gemeenten, direct bij aan 4 doelen. Indirect draagt WerkSaam bij aan nog eens 3 doelen.

Direct

Indirect

Doelstellingen: wat willen we bereiken in 2024 (anders dan bestaand beleid)**?**

Voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving: Landelijke ontwikkelingen implementeren

Met de komst van het nieuwe kabinet heeft het ministerie van SZW een aantal wijzigingen in de wetgeving aangekondigd. Hieronder leest u wat deze wijzigingen inhouden:

1. Participatiewet[1]

De minister kondigde in juni 2022 een wijziging aan, onder de naam 'Participatiewet in Balans'. Deze wijziging moet de balans in de wet terugbrengen, waarbij er meer oog voor de mens achter de uitkering komt en het vertrouwen weer centraal staat. Daarmee werken we toe naar een wet:

- die **eenvoudiger** is en een **toereikend bestaansminimum** biedt;
- die mensen **passende ondersteuning** biedt om mee te doen in de samenleving (**werk** of – wanneer en zolang arbeidsinschakeling (nog) niet haalbaar is - een andere vorm van **participatie**);
- met **rechten en verplichtingen** die **zinvol en begrijpelijk** zijn en **nageleefd kunnen worden** door iedere uitkeringsgerechtigde waarbij wanneer de situatie daar om vraagt **proportioneel gesanctioneerd** kan worden.

De wijziging is opgeknipt in twee sporen:
Spoor 1. Verwachte ingangsdatum 1 januari 2024 (binnen huidige landelijke financiële kaders).

[1] Wetsvoorstel Passend aanbod: Dit wetsvoorstel moet bereiken dat gemeenten alle bijstandsgerechtigden een passend, niet vrijblijvend aanbod doen. Dit wetsvoorstel is na 2020 niet meer inhoudelijk behandeld in de Tweede Kamer. De status hiervan is onduidelijk.

Voorbeelden die genoemd worden zijn:
- Verruiming bijverdienmogelijkheden
- Gedifferentieerd handhavingsbeleid, bijvoorbeeld door 'Terugvorderingsplicht bij overtreding inlichtingenplicht aanpassen naar 'terugvorderen, tenzij dit tot onredelijke situaties leidt' of 'Bied meer ruimte voor de gemeenten voor afstemming op de individuele omstandigheden bij het opleggen van de geüniformeerde maatregelen'.

Spoor 2. Lange termijn, Participatiewet-overstijgend waarbij de focus ligt op bestaanszekerheid, perspectief/integraliteit en handhaving.

2. Wams (Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein)
Deze wet moet ervoor zorgen dat gegevensuitwisseling tussen partijen in het sociaal domein en aanpalende domeinen mogelijk is. Volgens de Autoriteit Persoonsgegevens is hiervoor momenteel geen wettelijke grondslag. Gegevensuitwisseling is vooral nodig voor gezinnen met meervoudige problematiek. Die kunnen beter geholpen worden wanneer betrokken partijen onderling gegevens kunnen uitwisselen. De Wams gaat, naar verwachting, per 1 januari 2024 in.

Verwachtingen ten aanzien van 2024 – 2026 (anders dan bestaand beleid)**?**

Veranderende doelgroep
De arbeidsmarkt is ten tijde van het schrijven van de Kadernota 2024 zeer gunstig. Dat zien we ook terug in het aantal uitkeringsgerechtigden. De groep uitkeringsgerechtigden die nu een beroep op bijstand doet heeft veel begeleiding nodig. Van cliënten die instromen is een klein deel direct bemiddelbaar naar werk. De grootste groep heeft een forse afstand tot de arbeidsmarkt. En zal eerst ontwikkeld moeten worden voordat er naar werk gekeken kan worden. We zien daarnaast ook dat er bij uitstroom naar werk meer aandacht moet komen voor nazorg om duurzame uitstroom te realiseren.

Uitbreiding arbeidsmarktinfrastructuur
Het ministerie kondigde in oktober 2022 een uitbreiding van de arbeidsmarktinfrastructuur aan. De ambitie van het kabinet is om een arbeidsmarktinfrastructuur in te richten waarin niemand verdwaalt en iedereen die dat nodig heeft tijdig toegang krijgt tot passende ondersteuning. De ambitie is meer inzet op preventieve dienstverlening om werkloosheid te voorkomen of te verkorten en om mensen duurzaam inzetbaar te houden. Het kabinet onderzoekt of het mogelijk is het publieke dienstverleningsaanbod te verbreden en beter toegankelijk te maken voor mensen die extra ondersteuning nodig hebben. Daarnaast is het streven om de publieke arbeidsmarkt-dienstverlening eenvoudiger en efficiënter te organiseren. Meerdere partijen gaan samenwerken, zoals UWV, gemeenten en werkgevers- en werknemersorganisaties. In de praktijk betekent dit waarschijnlijk dat het WerkgeversServicepunt, het Regionale Mobiliteitsteam en het Leer-werkloket via 1 loket toegang tot alle dienstverlening gaan geven. De dienstverlening van de gemeenten (lees: WerkSaam) en UWV blijven hetzelfde. Cliënten kunnen extra gebruik maken van het nieuwe loket. Het is de ambitie om in 2024 de nieuwe infrastructuur in te laten gaan. Dit vraagt een aanpassing van de Wet SUWI. De vraag is of dat per 2024 haalbaar is.

Wet Educatie en Beroepsonderwijs (volwasseneneducatie)
Het doel van deze wet is om de omvang van laaggeletterdheid naar beneden te brengen. Hiervoor worden taaltrajecten ingezet, onder andere bij ROC en Taalhuis. De financiering van de Aanpak Laaggeletterdheid loopt op dit moment via de centrumgemeente in de Arbeidsmarktregio (Alkmaar). Vanaf 2025 gaat dit naar de individuele gemeenten. Dit betekent dat we in 2024 nieuwe financiële afspraken moeten maken over de regionale aanpak.

Doorontwikkelingen staand beleid

Verbetering dienstverlening
WerkSaam scoort bovengemiddeld waar het gaat om uitstroom van cliënten naar werk. Sommige cliënten stromen binnen een jaar ook weer in. Hier willen wij verbetering is aanbrengen door methodisch re-integreren en meer aandacht voor nazorg. Om nog beter te kunnen sturen op succesvolle re-integratieactiviteiten zullen we de registratie van ons werk nog verder intensiveren. Het toepassen van maatwerk en de menselijke maat staan meer dan voorheen centraal, zowel bij het verstrekken van uitkeringen als bij de re-integratieactiviteiten.

Wat gaan we doen?	Waarom doen we dit?	Wat mag het kosten?	Planning
Het beleidsplan 2022-2025 uitvoeren	Bestuursbesluit	Binnen de vastgestelde begroting	2022-2025

Bijlage: a. Financiële kengetallen
b. Financiële meerjarenraming
c. Overzicht bijdrage per gemeente

Bijlage a. Financiële kengetallen

Weerstandsvermogen

De algemene reserve bedraagt op basis van de 'Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen' maximaal 2,5% van de totale lasten. WerkSaam heeft met de deelnemende gemeenten afgesproken dat hiervan alleen mag worden afgeweken als uit een risicoanalyse blijkt dat een hoger weerstandsvermogen noodzakelijk is.

Bij een organisatie als WerkSaam past een weerstandsratio groter of gelijk aan 1 (begroot 2022 = 1,05). Dit geeft WerkSaam de mogelijkheid om ondernemend te zijn, wat nodig is om de toegevoegde waarde (blijvend) te realiseren en daarmee de gemeentelijke bijdrage zoveel mogelijk te verlagen. Daarbij voorkomt een gezond weerstandsvermogen dat WerkSaam bij incidentele tegenvallers extra geld moet vragen bij de gemeenten.

Kengetallen

De kengetallen geven inzicht in de financiële positie van WerkSaam. Er bestaan (nog) geen landelijke richtlijnen over de hoogte van de kengetallen. Wel heeft het Algemeen Bestuur normen geformuleerd met betrekking tot de kengetallen:

Kengetallen BBV	Categorie A minste risico	Categorie B gemiddeld risico	Categorie C meeste risico
Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Structurele exploitatieruimte	Begr > 0%	Begr = 0%	Begr < 0%
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Voor de netto schuldquote en het solvabiliteitsratio heeft WerkSaam de ambitie die uit te laten komen in categorie A. Voor de structurele exploitatieruimte is categorie B voldoende.

De inschatting van de kengetallen voor de begroting 2023-2026 is als volgt:

Kengetallen BBV	B2023	B2024	B2025	B2026
Netto schuldquote				
Zonder correctie doorgeleende gelden	A	A	A	A
Met correctie doorgeleende gelden	A	A	A	A
Solvabiliteitsratio	A	A	A	A
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Structurele exploitatieruimte	B	B	B	B
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Bijlage b. Financiële meerjarenraming

Geldstromen en gemeentelijke bijdrage
Vanuit de gemeenten zijn de volgende geldstromen richting WerkSaam te onderscheiden:

a. *Rijksvergoeding Participatie (90 procent)*
b. *Rijksvergoeding WSW (100 procent)*
c. *Rijksvergoeding BUIG / BBZ*
d. *Beschut werk*
e. *Additionele plekken beschut werk*
f. *Gemeentelijke bijdrage in de Gemeenschappelijke Regeling*

De rijksvergoedingen zijn gebaseerd op de circulaires gemeentefonds en de voorlopige verdeling BUIG. Op de BUIG / BBZ na zijn alle vergoedingen taakstellend voor WerkSaam. Voor de BUIG / BBZ wordt het verschil tussen de rijksvergoeding en uitkeringslasten jaarlijks met de gemeenten verrekend. In deze kadernota zijn de ontwikkelingen binnen de gemeentelijke bijdrage opgenomen.

Onderdeel	2024	2025	2026	2027	2028
Stand primaire begroting					
Saldo lasten en baten begroting = bruto gemeentelijke bijdrage	**18.047.000**	**19.623.337**	**20.374.530**	**21.110.515**	**21.870.052**
Totaal wijzigingen nadien	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Autonome ontwikkelingen / reguliere bedrijfsvoering					
Indexatie bruto gemeentelijke bijdrage	1.281.337	667.193	651.985	675.536	699.842
Verhoging taakstelling beschut werk	78.000	84.000	84.000	84.000	84.000
Informatiebeveiliging en openbaarheid bestuur	217.000				
Totaal autonome ontwikkelingen / reguliere bedrijfsvoering	**1.576.337**	**751.193**	**735.985**	**759.536**	**783.842**
Nieuw beleid	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal lasten	**1.576.337**	**751.193**	**735.985**	**759.536**	**783.842**
Dekkingsmiddelen					
Toegevoegde waarde	5.973.000	5.973.000	5.973.000	5.973.000	5.973.000
Onttrekking reserves	168.000	168.000	168.000	168.000	168.000
Gemeentelijke bijdrage uitvoering	12.522.904	13.157.477	13.775.028	14.412.341	15.070.048
Gemeentelijke bijdrage beschut werk	791.286	902.190	1.015.060	1.131.542	1.251.751
Gemeentelijke bijdrage beschut werk addtioneel	168.147	173.864	179.428	185.169	191.095
Totaal dekkingsmiddelen	**19.623.337**	**20.374.530**	**21.110.515**	**21.870.052**	**22.653.894**
Stand kadernota voor begroting	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Autonome ontwikkelingen
Indexatie bruto gemeentelijke bijdrage
De bruto gemeentelijke bijdrage voor de uitvoering van de wettelijke taken volgt de indexatie zoals door de regietafel Gemeenschappelijke Regelingen Noord-Holland Noord vastgesteld. Voor 2024 is deze indexatie 7,1%. In de tabel met begrotingsuitgangspunten is de opbouw van dit percentage aangegeven. Met de huidige hoge inflatie (oktober 2022) wordt het risico groter dat de indexering onvoldoende zal zijn om de werkelijke loon- en prijsstijgingen op te vangen. Zoals u van ons gewend bent kijken wij eerst wat wij zelf kunnen doen om dit op te lossen. Zo werken wij aan het verduurzamen van ons bedrijfspand, het wagenpark en machines. Er is een warmtepomp geïnstalleerd, het pand wordt beter geïsoleerd en er zijn zonnepanelen op het dak geplaatst. Het gebruik van gas en brandstoffen wordt daarmee fors teruggedrongen. Onze energiecontracten lopen af per 1 januari 2023 en kennen zeer lage tarieven ten opzichte van de huidige markt. Ondanks de doorgevoerde maatregelen verwachten we dat de energiekosten enkele tonnen zullen stijgen. Wij zullen dit risico volgen en de algemene reserve aanwenden als het risico zich daadwerkelijk voordoet. Als het effect structureel wordt zullen we dit in een volgende kadernota meenemen.

Begrotingsuitgangspunten						
	Verhouding	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers	70	3,90%	3,80%	3,60%	3,60%	3,60%
Prijs bruto binnenlands product	30	2,50%	2,50%	2,20%	2,20%	2,20%
indexering		3,50%	3,40%	3,20%	3,20%	3,20%
Nacalculatie 2021 en 2022		3,60%				
Indexering kadernota 2024		7,10%				

De hoogte van de netto gemeentelijke bijdrage is mede afhankelijk van het resultaat dat wordt behaald uit de toegevoegde waarde. Dit betreft het saldo van omzet minus directe kosten van de Leerwerkbedrijven. De netto gemeentelijke bijdrage is het bedrag dat de gemeenten uiteindelijk betalen voor de dienstverlening door WerkSaam en in de begroting van de gemeenten is terug te vinden. De opbouw en indexatie van de bruto naar de netto gemeentelijke bijdrage is als volgt:

	Begroting 2023	**Begroting 2024**
Bruto gemeentelijke bijdrage	17.224.000	17.224.000
Bijdrage gemeenten beschut werk	666.000	744.000
Bijdrage gemeenten beschut werk additioneel	157.000	157.000
Indexatie bijdrage gemeenten 2024		1.222.904
Indexatie bijdrage gemeenten beschut werk		47.286
Indexatie bijdrage gemeenten bw additioneel		11.147
Informatiebeveiliging en openbaarheid bestuur		217.000
-/- toegevoegde waarde	-5.973.000	-5.973.000
-/- onttrekking reserves	-168.000	-168.000
Netto gemeentelijke bijdrage	**11.906.000**	**13.482.337**

Verhoging taakstelling beschut werk
Gemeenten krijgen een taakstelling beschut werk opgelegd. Deze taakstelling loopt jaarlijks op. De jaarlijkse toenemende kosten die hiermee gepaard gaan worden vanaf de begroting 2021 structureel vergoed door gemeenten (zie Kadernota 2021).

Informatiebeveiliging en openbaarheid bestuur
SSC DeSom verwacht structureel hogere beheerkosten om de informatiebeveiliging op orde te brengen en te houden. Het aandeel van WerkSaam hierin bedraagt € 145.000[2]. Daarnaast ziet WerkSaam zich de afgelopen jaren, net als andere overheidsorganisaties, geconfronteerd met nieuwe wet- en regelgeving op het gebied van privacy en informatiebeveiliging. Functies als een Chief Information Security Officer (CISO) en een Functionaris Gegevensbescherming (FG) zijn bijvoorbeeld geïntroduceerd. Tot nu toe hebben wij deze ontwikkelingen binnen het totaal van de bedrijfsvoering op kunnen vangen. De rek is daar nu uit. De benodigde 0,8 fte formatie voor de nieuwe wet open overheid voeren wij daarom op als autonome ontwikkeling.

Dekkingsmiddelen - Gemeentelijke bijdrage
De gemeentelijke bijdrage is verdeeld in drie posten. De eerste is de bijdrage in de uitvoerings-kosten van WerkSaam. De tweede en derde zijn bijdragen in de meerkosten van de beschut werker ten opzichte van de Wsw-medewerker. Dit wordt veroorzaakt door de lagere subsidie die het Rijk geeft voor een beschut werker ten opzichte van de Wsw-medewerker. De bijdrage voor beschut werk is in 2023 met € 120.000 naar beneden bijgesteld omdat inmiddels 20 fte beschut werk buiten WerkSaam wordt gerealiseerd, dit werkt door in 2024. De vergoeding die gemeenten betalen is alleen voor de binnen WerkSaam geplaatste beschut werkers.

Mogelijkheden om te besparen
Onze opdracht is de Participatiewet uit te voeren. Het recht op, en daarmee de instroom in de uitkering, is nauwelijks beïnvloedbaar. Aan inwoners met een naderend einde uitkering werkloosheidswet wordt voorafgaand aan mogelijke instroom in de uitkering wel dienstverlening aangeboden in de vorm van bemiddeling naar werk. Dat werkt preventief. De uitstroom uit de uitkering is voor een deel beïnvloedbaar. Een hoge uitstroom zorgt voor een verlaging van de uitkeringslasten, wat in voorgaande jaren heeft geleid tot een overschot op de BUIG-gelden (In 2022 naar verwachting € 5,1 miljoen (2021: € 6,0 miljoen). Snijden in de begroting zal consequenties hebben voor de uitstroom uit de uitkering en daarmee op de BUIG-gelden. Verdergaande bezuinigingen opleggen aan WerkSaam betekent keuzes maken in de dienstverlening naar cliënten binnen de wettelijke kaders.

[2] Er is nog onzekerheid over de hoogte van het bedrag. De € 145.000 is het maximale aandeel van WerkSaam. Nadat het bestuur van deSom de begroting 2024 heeft vastgesteld zal het werkelijke aandeel van WerkSaam verwerkt worden in de begroting 2024.

Bijlage c. Overzicht bijdrage per gemeente

	Gemeente							
	Drechterland	Enkhuizen	Hoorn	Koggenland	Medemblik	Opmeer	Stede Broec	Totaal
Totaal gemeentelijke bijdrage 2024	*785.319*	*1.274.214*	*6.742.671*	*887.618*	*2.249.827*	*473.461*	*1.069.227*	*13.482.337*
Gemeentelijke bijdrage 2023	659.000	1.054.000	5.542.000	732.000	1.848.000	383.000	865.000	11.083.000
Bruto indexering 2024	72.714	116.299	611.507	80.769	203.909	42.260	95.445	1.222.904
Informatiebeveiliging en Woo	12.903	20.637	108.510	14.332	36.183	7.499	16.936	217.000
Gemeentelijke bijdrage 2024	*744.617*	*1.190.936*	*6.262.017*	*827.101*	*2.088.092*	*432.759*	*977.381*	*12.522.904*
Bijdrage beschut werk 2023	34.000	69.000	394.000	48.000	131.000	34.000	76.000	786.000
Extern geplaatst	-6.000	-12.000	-60.000	-6.000	-18.000	-6.000	-12.000	-120.000
Indexering 2024	1.988	4.047	23.714	2.982	8.023	1.988	4.544	47.286
Taakstelling beschut werk 2024	3.216	7.237	39.402	4.825	12.866	3.216	7.237	78.000
Beschut werk additioneel 2023	7.000	14.000	78.000	10.000	26.000	7.000	15.000	157.000
Beschut werk additioneel index	497	994	5.538	710	1.846	497	1.065	11.147
Bijdrage beschut werk 2024	*40.701*	*83.278*	*480.654*	*60.517*	*161.735*	*40.701*	*91.846*	*959.433*

De bijdrage per gemeente is gebaseerd op de verdeelsleutels in de begroting 2023 en geeft daarmee een indicatie. In de begroting 2024 wordt de verdeling conform de bepalingen in de gemeenschappelijke regelingen geactualiseerd op basis van de aantallen inwoners en uitkeringsgerechtigden op 1 januari 2023. Het effect hiervan is gering.

De bijdrage beschut werk wordt bepaald op basis van de taakstelling Beschut werk per gemeente. Deze taakstelling wordt bekend gemaakt in december van het voorafgaande jaar. De verdeling is voorlopig gebaseerd op de laatst bekende taakstelling, dat is die voor het jaar 2022. De definitieve verdeling zal op basis van de bekendmaking in december 2023 zijn.